

Tutustuminen lasten oikeuksiin

(noin 20 minuuttia)

- Kysy aluksi, mitä sana ”oikeus” tarkoittaa. Selitä, jos on tarpeen.
- Katsokaa video (<https://www.youtube.com/watch?v=fFK82JIUdfs>), jossa käsitellään lapsen oikeuksia.
- Kysy oppilailta, mitä oikeuksia lapsilla on.
- Kirjoita taululle oikeuksia. Video voidaan katsoa uudestaan. Kirjoittakaa vähintään viisi, esimerkiksi liittyen
 - turvaan
 - lääkäriin
 - kouluun
 - ruokaan
 - leikkiin.
- Kerro oppilaille, että tänään keskitytään erityisesti oikeuteen kouluun ja oikeuteen kertoa oma mielipide, koska iltapäivän vieraat haluavat edistää lapsen oikeuksia koulussa.

Äänestystehtävä

- Kerro oppilaille, että tänään keskitytään erityisesti oikeuteen **kouluun** ja oikeuteen kertoa **mielipide**, koska iltapäivän vierailijat ovat kiinnostuneita näistä. Äänestys on valittu tavaksi mitata mielipide, koska se on helppo tapa harjoitella ryhmän mielipiteen ilmaisemista.
- Kerro, että lapsia pitää **kuunnella asioissa**, jotka liittyvät heihin. Iltapäivällä luokan tulee esittää toive vieraille siitä, mitä he tekisivät, jos he saisivat itse vaikuttaa siihen, mitä opiskellaan.
- Seuraavaksi äänestetään siitä, mitä vierasta kieltä oppilaat haluisivat opiskella. Kirjoita taululle vaihtoehdot ja numerot. Vaihtoehtoina ovat seuraavat.
 - 1) Saksan kieli
 - 2) Ranskan kieli
 - 3) Italian kieli
 - 4) Japanin kieli

5) Norjan kieli

Luokasta pitää valita kolme oppilasta, joista yksi on puheenjohtaja, toinen sihteeri ja kolmas ääntenlaskija. **Puheenjohtaja** kertoo iltapäivällä äänestyksen tuloksen vieraille. **Sihteeri** täyttää ”äänestyspöytäkirjan”, joka annetaan vieraille. **Ääntenlaskija** auttaa äänestyksessä. Äänestys tehdään suljetuilla lipuilla.

- Leikkaa lasten kanssa samankokoisia ”äänestyslippuja” samanvärisestä paperista.
- Pyydä heitä kirjoittamaan oman vaihtoehdon nimi tai numero lapulle, joka taitetaan ja laitetaan kulhoon, laatikkoon tai koriin.
- Ääntenlaskija laskee äänet äänestyksen jälkeen ja sihteeri kirjaa tuloksen pöytäkirjaan.
- Opettaja tai joku oppilas kirjaa tuloksen myös koulun yhteiseen Powerpointiin.
- Kun ääniä lasketaan, muut voivat piirtää lapsen oikeuksiin liittyvän kuvan.

Esitys

Iltapäivällä oppilaiden äänestystuloksista kerrotaan vieraille ja muulle koululle. Juontaja vetää tilaisuuden ja kutsuu luokat vuorollaan. Puheenjohtaja ja mahdolliset kaverit tuovat pöytäkirjan päättäjille ja kertovat, mikä luokka on kyseessä ja mikä vaihtoehto voitti. Samalla tulos näytetään yhteisestä Powerpointista oppilaille. Juontaja auttaa oppilaita tarvittaessa. Tässä kohtaa voidaan pohtia, kuinka moni astuu koulun eteen – jos jännittää, voi mennä isommalla porukalla.

Lisätietoa

Lapsen oikeudet lyhyesti (Unicef, lainattu eduskunnan oikeusasiamiehen sivuilta)

1. Ketään ei saa syrjiä.
2. Kaikissa päätöksissä tulee miettiä, mikä olisi lapsen etu.
3. Valtion pitää tukea huoltajia kasvatuksessa.
4. Oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.
5. Oikeus henkilöllisyyteen virallisessa rekisterissä.

6. Oikeus perheeseen ja säilyttää sukulaissuhteensa, jos on hyvä olla heidän kanssaan.
7. Oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan se ei loukkaa muiden oikeuksia.
8. Oikeus omantunnon- ja ajatuksenvapauteen sekä uskonnonvapauteen ikätaso huomioon ottaen.
9. Oikeus leikkiin ja vapaa-aikaan sekä yksityisyyteen.
10. Lapsella on oikeus saada tietoa ikätasolleen sopivalla tavalla.
11. Oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon.
12. Oikeus koulutukseen ja laadukkaaseen opetukseen.
13. Oikeus oman kielen ja kulttuurin harjoittamiseen sekä oikeus liittyä yhdistyksiin.
14. Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka haitallista kehitykselle.
15. Oikeus väärinkäytösten jälkeiseen toipumisen edistämiseen.

Lisätietolinkkejä

- Eduskunnan oikeusasiamiehen sivu lasten oikeuksista (hyvä ja ytimekäs): [https://www.oikeusasiamies.fi/web/lasten-ja-nuorten-sivut/mita-lapsen-oikeudet-ovat-](https://www.oikeusasiamies.fi/web/lasten-ja-nuorten-sivut/mita-lapsen-oikeudet-ovat)
- Ihmisoikeudet.net – vähän laajemmin aiheesta: <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/lapsen-oikeudet/>
- Wikipedian yleissilmäys aiheeseen: https://fi.wikipedia.org/wiki/Lasten_oikeudet
- Lapsiasiamiehen sivut (hyvin laajasti lasten oikeuksista): <https://lapsiasia.fi/lapsen-oikeudet>